

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Quoad professionem Religiosam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Sed contra meritò se opponit Castropalaus, l.c. § 10. n. 2. Nam in sacro Textu, cuiuscunque delicto, ex quo divorcium fit, seu mutua cohabitatio solvitur (sanè pro tempore, quo, ut modò dixi, legitime durat solutio) amissio dotis asinebitur.

5. Quoad tertium effectum, idem dico, quod modò indicavi §. 8. n. 2. 1.

CAPUT IV.

Occasione prædictorum quarimus, qua ratione Coniuges post consummatum Matrimonium valeant communi consensu mutationem status assumere.

1. **H**Aecenus declaravimus, quandònam in casu delicti alterius coniugis possit alter novum vitæ statum suscipere. In præsentia verò quarimus, quid extra casum delicti?

2. Et quidem, quod mutuo consensu valeant coniuges, etiam post consummatum matrimonium se separare, & vitam cœlibem agere, & certum est, & multi Sancti Veteres nos suo exemplo docuerunt. Verùm, id à coniugibus, præsertim, si sint iuvenes, esse cum magna prudentia, immò, & longa experientia suæ continentiae præstandum, non est hic, nisi serio monendum. Legatur Sanchez l. 7. matr. d. 34. Pont. l. 9. matr. c. 11. alique.

3. Jam verò discurremus per singulos illos vitæ status supra memoratos, Professionem Religiosam, Ordinis sacri susceptionem, simplicis voti castitatis emissionem.

§. I. Quoad Professionem Religiosam sine licentia Coniugis.

1. **N**ec licitè, nec validè coniux sine expressa licentia alterius professionem in Religionem emittit, profus sicut servus Domino non consentiente. Si tamen sine prædicta licentia emittat, poterit omninò ab altero coniuge repeti, immò ipsemet, relicta Religione, poterit propria auctoritate (gravi scandalo semper prudenter amoto) ad coniugem reverti, & ad hanc reversionem sanè obligabitur, etiam si coniux alterius ingressi non consentiens, nequaquam positivè revocet. Ratio est, quia ex una parte id requirit iustitia debita coniugi, & ex alia professio fuit nulla: Ex c. 2. d. 32. q. 5. Sanchez l. 7. matr. d. 34. n. 15. Laym. l. 5. tr. 10. p. 3. c. 7. n. 4. esto. Pontius l. c. n. 8. teneat, sine sententia Iudicis, causæque discussione non posse hunc professum Religionem deserere.

2. Licentia autem, ut volunt Sanchez, Pont. Laym. cum Castropal. d. 3. de spons. p. 6. §. 11. n. 6. ex c. Veniens, de convers. Coniugatorum, debet liberè data esse à coniuge. Quare coacta, vel dolo, vel metu extorta non sufficit ad validitatem Professionis.

3. Inquires: Coniux sine licentia alterius factus Professus, si deinde redeat ad uxorem, obligaturne primò, servare castitatem, quantum potest, v. g. non petendo debitum. Secundò, obligaturne, mortua uxore, redire ad Religionem?

4. Respondeo ad primum: Si professionem emittens habuit expressum animum castitatem vovendi, etiam si ad sæculum rediret, certum est, obligari ad servandam, quantum potest, castitatem, & consequenter ad non petendum debitum, nam ad satisfaciendum uxori, satis est, si reddat. Si verò hunc animum expressum non habuit, non obligabitur, quia ex communi more emittendi professionem, semper intelligit proficens, vovere castitatem statui Religioso annexam. Quòd si Pontifex in sacro Textu, C. Quidam, C. placet, de convers. coniugat. dicit huc coniugem teneri ad id, quod potest, id dicit, tum ex quadam præsumptione, quòd coniugatus animum habuerit servandi castitatem, etiam extra Religionem, tum, ut

coniugi proponat id, quod tutius est. Ita Pontius l. matr. c. 11. n. 4. idemque tenet in simili de professione alio Capite nulla, Bordonus, tom. 3. cons. 6. n. 31. Sanchez l. 7. matr. d. 34. num. 2. alique hinc inde sequuntur.

5. Ad secundum respondeo, certum esse, ut si Castropal. l. c. n. 3. non obligari, neque ad illam Religionem, ubi professus fuerat, redire, neque aliam suscipere, fortè ad aliquid ex his se obligare expressè mandatum.

Atque hæc de Professione nuncupata sine licentia coniugis; sequitur, ut dicamus de eadem etiam sine consensu.

Quoad eandem, cum licentia Coniugis.

6. Professio validam esse eam professionem, ab ipso sciendo ab alio inconveniente, per se licitam esse docemus. Sed, quia tunc vinculum matrimonium non solvitur, ideo, si cognosceret vir professus uxorem suam etiam professam, peccaret quidem contra votum, verò contra iustitiam. Ita Castrop. d. 2. de spons. quia adhuc illa sua est, si evolaverunt ad Religionem matrimonio consummato.

7. Eit autem advertendum id, quod sacri Concilii cap. Cum sis, Vxorat. c. convers. coniugat. hanc professionem, ut scilicet neuter coniugum in Religionem ingredi, nisi uterque ingrediatur, Religionem quidem Sancti Iohannis Iustitiae, ut servari, docet Pont. loc. cit. cap. 12. num. 5. cum Sanchez, id negantem. Additor tamen in prædictis casibus, tunc nihilominus vitum posse, ut etiam vitum (quicquid contrarium dicat de vxore Hæreticam, quem agit Castropalaus loc. cit. num. 9.) Religionem ingredi, remanente altero coniuge in sæculo, quatenus currunt tria.

8. Primum, Vt Coniux relictus in sæculo sit Senex autem ad hunc effectum ordinariè cit. annis sexaginta annorum, femina quinquaginta annorum non solent amplius apti esse ad generandum. Ceterum in particularibus poterit Episcopus, spectata corporis valetudine, robore, modo vivendi, arbitratu abesse debita mensuram.

9. Secundò, ut eiusmodi coniux relicta in sæculo non sit suspecta de incontinentia.

10. Tertio, ut idem emittat votum castitatis, quod certè votum simplex erit, adeoque, si post mortem alterius coniugis aliud matrimonium (vixque illud contrahat, contrahet validè, & impetrata dispensatione voti, etiam licitè.

11. Monulli, præter licentiam alterius coniugis, requirunt licentiam Episcopi, sicut, ut licet admittatur dicta professio: Et sanè, tametsi de rigore juris hoc requiratur, ut, expediendo Textus, profectus Castropalaus, loc. cit. n. 11. nihilominus ex consuetudine, ut ibid. habet, jam necessaria est eiusmodi licentia, etiam admissionem, & ita usus obtinuit.

12. Inquires: Quid, si eveniat casus, ut prohibetur ex conjugibus, alter, qui dedit licentiam, non debeat ingredi Religionem, si juvenis est, & si senex, non votum castitatis emittere?

13. Respondeo, tunc professio illius, qui ad Religionem transit, est quidem valida, quia, si præcedat liber consensus, satis fuit legitime suscepta, & si tamen relictus in sæculo ad Religionem, vel votum suaderi posset, cogi non posset, quia Religio, & votum ex propria voluntate, non verò ex aliena sunt suscipienda. Immo in hoc casu, si incontinentie periculum preterem, v. g. premeret, debet Episcopus coniugem, quamvis professum vxori periclitanti restituere, licet se exire à Religione nequit, quia, ut dictum est, licet relicta professio licet, vxore deinde mortua, vel voti castitatis emittente, obligetur dictus professus ad hanc Religionem reverti. Vide Sanchez l. 7. matr. d. 33. num. 1. & 15. Pont. l. 9. cap. 12. alique.

14. Quæres: Ille relictus in sæculo, peccabitne nolens ingredi Religionem, vel Votum Castitatis emittere?

Respondeo: Si gravi causa non moveatur, (sic puto) graviter peccabit, tum quia contra Sacros Canones agit, tum quia Religioni, pro qua dedit licentiam, illud damnum affert, quod modò *supra* c. 3. §. 8. n. 6. diximus, nempe obligationem restituendi coniugem, &c.

15. Si relicta in sæculo voveat tandem Castitatem, non poterit amplius revocare ad se Professum, quia per licentiam, quam dedit, ut suus coniux profiteretur, concessit illi, ut possit, immò, ut deberet non petere debitum: per Votum autem, quod ipsa emisit castitatis, non potest ipsa petere: ergo ad quid inferviet illa revocatio? Ita dicitur Pontius, *loc. cit. num. 5.* & consequenter vides, Professum, si quando restitueretur uxori in casu dicto *numero 13.* posse quidem reddere debitum, at, quia verè est Professus, debet, ut vult Pontius *loc. cit. num. 4.* quando potest, suum Votum servare, atque adeò, nisi ipsi dispenseetur à Summo Pontifice, petere debitum non valebit.

§. II. Quoad Ordines Sacros sine consensu Coniugis.

1. Quamvis certissimum sit, validè Sacris Ordinibus initiari coniugatum, invita uxore, semper tamen mortaliter illicitè. Idque verum est, si post matrimonium consummatum, siue etiam post solum ratum, Ratum enim dat dumtaxat facultatem ad professionem emittendam, non verò ad Ordines sacros suscipiendos, ut *supra* suo loco vidimus.

2. Hinc fit, ut sic ordinatus possit revocari à sua uxore, possitque ipse revocationi assentiri, & reddere debitum, sed, quia Ordini sacro annexum est Votum, seu Præceptum servandæ Castitatis, petere non poterit, ut in simili *num. 6.* dictum est, & hic notat Pontius *d. lib. 9. cap. 13. n. 5.*

3. Quid si non revocetur?
Respondeo: Tunc non tenebitur quidem ex se redire ad illam. Ordo enim validus merito id concedere debet, (ut advertit Castropalaus *lib. 5. num. 8. ex Exravag. Antiqua de Voto.*) Possit, tamen, si velle, ut diximus *n. 4.* de professò, uxore non consentiente; par enim est ratio. Quamvis enim illa professio fuerit nulla, Ordo verò hic sit validus, tamen obligatio reddendi debitum uxori est eadem, & ex alia parte Ordo facer non pugnat ex se cum matrimonio, nisi ratione voti Castitatis ipsi Ordini adnexi. Si ergo voto professionis non obstante, potest in illo casu ex se redire, potest redire, & ordinatus cum nihil obstat possit, nisi idem votum Castitatis. Lege Castropalaus, *loc. cit.* contra nonnullos citatos à Sanchez *lib. 7. marr. d. 40. n. 5.*

4. Denique advertit, si coniugatus, etiam matrimonio non consummato, ad Ordinem Sacrum (non ergo, si ad Minores) ascendat sine uxoris expressa licentia, in suspensionem, seu irregularitatem incurret ex iure, *In Exravag. citata*, & habet Pont. *loc. cit. num. 2.* Vnde neque in suscepto Ordine ministrare, neque ad Superiores promoveri, neque Beneficium, vel officium Ecclesiasticum obtinere poterit.

Quoad eisdem Ordines cum consensu Coniugis.

5. Hactenus de susceptione sacrorum Ordinum sine consensu Coniugis, quid Iuris cum ejusdem consensu?

Affero, posse eos suscipi cum dicto consensu, sed cum similibus conditionibus explicatis à *num. 8.* Nempe, ut uxor prius Religionem profiteatur, aut, si sit senex, & de continentia non sit suspecta, Castitatis votum simplex emittat.

6. Scio Gasp. Hurt. *d. 11. matrim. diff. 9.* docere contra Sanchez, ut vit ad sacros Ordines promoveri possit, suscipere, si uxor manens in sæculo, castitatem voveat, libere.

reque per suam licentiam dictum virum ab obligatione tori, & cohabitationis, nec requiri, ut uxor profiteatur, quia, (inquit) *in cap. Coniugatus, de convers. coniug.* Professio uxoris non requiritur.

7. Verùm, pro Sanchez pugnat Castropalaus *lib. 3. de spons. d. 3. p. 6. §. 11. n. 17.* Patetur enim, veram esse sententiam Hurtadi in rigore iuris, sed iam ex vi consuetudinis, nullum nunc coniugatum permitti initiari sacris, nisi prius uxor profiteatur, vel si sit vetula, castitatem voveat. Nota autem (ut colligo ex Pont. *l. 7. marr. d. 36. n. 1.*) debere accedere licentiam etiam Episcopi, si non est ex rigore iuris, certè ex consuetudine, ut in simili diximus *n. 11.*

8. Quando autem modo dicto, secundum Castropalaus, *d. 3. de spons. p. 6. §. 11. n. 11.* remanet voto restricta uxor in sæculo, admonent Doctores cum Sanchez *l. 7. matrim. d. 39. n. 8.* non posse ipsam cum suo coniuge ordinato manere in eodem cubiculo, ut habetur *cap. Episcopus, dist. 77.* immò prudens consilium tradunt esse, ut, ne in eadem quidem domo habitet, ad vitandum scilicet incontinentiæ suspicionem.

9. Præterea hoc uxoris votum Castitatis, licet sit simplex, tamen habet hoc peculiare, ut, si ipsa post mortem sui coniugis iam ordinati contrahat novum matrimonium, invalidè contrahat.

Ratio cur hunc effectum pariat hoc votum nunc, non verò, quando coniux in Religione Professionem emisit, est, quia Ordini sacro, ad quem licentiam concessit ipsa uxor, debetur hæc reverentia, ne uxor eadem aliud matrimonium ineat. Hanc doctrinam habet Sanchez *lib. 7. marr. d. 40. n. 2.* quam Azor. *p. p. l. 13. cap. 14.* affirmat, esse omnium, Pont. *l. 7. c. 23. n. 10.* tamen id negat, asserens, par esse utrumque votum, & neutrum ditimere matrimonium subsequens, sanè probabilis.

Inquires per hanc occasionem, primò, An ipse Presbyter Græcus, si post mortem suæ uxoris aliam ducat, validè ducat? Secundò, An licitè? Tertio, An vidua prædicti Græci Sacerdotis, si ad secundas nuptias convolet, validè convolet, & licitè?

Respondeo, ad primum. Docet Petrus Arcudius *lib. 7. de marr. c. 4.* Matrimonium secundum Presbyteri Græci validum esse (licet tunc dictus Presbyter sit repellendus ab exercitio Ordinis, si velit ipse, vel uxor persistere in eo matrimonio) quia, inquit, nec ipse emisit vltim votum castitatis, nec adest Canon matrimonium illud invalidans, sed tamen, quia sit bigamus per secundas nuptias, meritò privatur exercitio altaris. Ita Arcudius contra Cariophylum putantem hoc matrimonium esse invalidum.

Respondeo, ad secundum, Sacerdotem prædictum graviter peccare, secundas nuptias celebrando. Non solum enim Canones Græcorum (ut colligo ex allatis ab Arcudio citatis) illum faciunt bigamum, eundemque Sacerdotali exercitio privant, ut dictum est, verùm etiam vocant illas nuptias illicitas, illegitimas, nefarias.

Respondeo, ad tertium, validum esse matrimonium viduæ relicte à Presbytero Græco, ut etiam esse licitum. Ita contra Cariophylum, qui videtur hoc matrimonium damnare, docet his verbis Arcud. *loc. cit.* Quod Sacerdotum vidua ad secundas vota minime transeat, non ritus, sed virtutis est.

Confirmo, quia Sanch. *lib. 7. de marr. c. 40. n. 5. aq.* licitè viduam Sacerdotis secundo nubere, si non consentit Ordinationi sui primi viri, & probabile esse, etiam licitè secundo nubere, quando vxor nesciebat, id sibi prohiberi. Sed audio, vxores communiter non solere dare ejusmodi consensum; quod si dent, eas nescire ejusmodi prohibitionem non valendi transire ad secundas nuptias; ergo, &c. Supponimus autem dictam viduam nullum votum castitatis emisisse, ut certè emittere non solent.

Confirmo iterum; quia in dubio, an emiserim votum, & in dubio, quod existat lex, seu præceptum, melior est conditio meæ libertatis, atque adeo non obligor illam servare, ut de lege dubia docet Sanchez *lib. 1. in Decal.*